

Професійно орієнтована комунікація під час викладання дисциплін за фахом

Л.Ю.САМУСЄВА

Харківський державний університет харчування та торгівлі

У процесі навчання студенти немовного вузу повинні набути такий рівень комунікативної компетенції, який необхідний для усного спілкування у межах професії. Тому одним із першорядних завдань, що стоять перед немовними вузами, є навчання професійній комунікації. Методика та практика викладання української мови за професійним спрямуванням відкриті для інших наук: у першу чергу, це: психологія, соціологія, філософія, культурологія, крім того, дисципліни за фахом, загальноосвітні предмети. Такий погляд можливий у зв'язку із тим, що професійно орієнтовані дисципліни у своїй більшості передбачають організацією ділових відносин, обізнаності у сфері фінансів, ринку, кредиту та грошового обігу, валютних операцій та податкового законодавства, в яких важливе значення надається комунікативній стороні професійної стратегії. Ділова комунікація пронизує майже всі взаємодії людей, стикається з різними сферами життя, що отримують відображення в комунікативних ситуаціях під час викладання; вивчаються можливості альтернативних дій залежно від ситуації. Важливо викладачеві професійно підійти до управління навчальною групою, до створення робочого колективу, а також підвищити компетенцію з таких питань, як прийняття рішення, розв'язання конфлікту, організаційна культура, ефективність ділової взаємодії.

Підготовка нових прагматично орієнтованих фахівців, викликає необхідність розглядати навчальний процес у контексті особистісно-діяльнісного підходу до роботи зі студентами. Така постановка питання означає, що організація навчального матеріалу, прийоми і способи його подання, структура завдань і структура тестів повинні сприяти виявленню рівня комунікативних здібностей, інтелектуальних резервів, креативності та інших психологічних особливостей студентів, необхідних для напруженої професійної діяльності у сфері бізнесу.

Сьогодні методисти мають розбіжності щодо оцінки ролі викладача в групі. Наприклад, серед науковців існує думка про те, що розвиток особистості “дорослого учня”, його інтелекту, здійснюється, головним чином, в активній діяльності, а в центрі навчання має знаходитися сам студент, від інтересів і здібностей якого залежить навчальна мета і, кінець-кінцем, вибір спеціальності.

В організації заняття викладач – стрижнева фігура, навантаження навчального процесу припадає на студентів; “балакучий викладач”, а

також “втомлений від роботи” – показник незрілості. Мету занять формулюють відповідно до завдань майбутньої професійної діяльності студентів, до того ж акцент робиться не на лекції, а на практичні заняття.

Успішність навчальних занять залежить від готовності та зацікавленості слухачів, що, у свою чергу, пов’язана з мотивацією, задоволеністю. Якщо спроби викладача зацікавити студентів зазнають невдачі, можливо, він припускається помилки у використанні мотивуючих чинників. У навчальному процесі мотивуючі чинники це: досягнення, визнання, відповідальність, просування, робота сама по собі. Саме вони викликають відчуття задоволеності.

Спілкування – потужний інструмент, який торкається наших емоцій. Навіть мовчання або бездіяльність є спілкуванням. Це такі форми комунікації, яким ми можемо легко запобігти.